УДК 338.43:631.11.009.12:005.44(477)

Косенко О.П. *д.е.н., професор*
Перерва О.П. *здобувач третього рівня вищої освіти (доктор філософії)*
Національний технічний університет «ХПІ»
(м. Харків, Україна)

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Агропромисловий комплекс (АПК) відіграє ключову роль у розвитку національної економіки, забезпечуючи продовольчу безпеку, створення робочих місць та наповнення державного бюджету. В умовах глобалізації, зростаючої конкуренції та посилення вимог до якості продукції особливої важливості набуває формування конкурентних переваг підприємств АПК. Це дозволяє їм не лише втримувати позиції на внутрішньому ринку, а й успішно виходити на міжнародні ринки.

Конкурентоспроможність продукції агропромислових підприємств визначається сукупністю чинників, серед яких технологічний рівень виробництва, якість сировини, ефективність управління, інноваційні підходи та маркетингові стратегії. Оскільки попит на екологічно чисту та безпечну продукцію зростає, підприємства АПК мають адаптувати свої виробничі процеси відповідно до міжнародних стандартів, що є одним із ключових шляхів підвищення конкурентоспроможності.

Метою цієї наукової доповіді є аналіз основних підходів до формування конкурентних переваг продукції підприємств АПК та визначення стратегій їх зміцнення. Дослідження базується на аналізі сучасних тенденцій розвитку галузі, новітніх технологій та економічних чинників, що впливають на ефективність діяльності агропідприємств.

Конкурентні переваги продукції підприємств агропромислового комплексу, на нашу думку, формують з використання різного роду науково-виробничих розробок, як виконуються та використовуються в рамках наступних напрямків.

1. Інноваційні технології. Впровадження сучасних агротехнологій, автоматизація виробництва та цифровізація дозволяють знизити витрати, підвищити продуктивність і покращити якість продукції. Використання точного землеробства, біотехнологій та автоматизованих систем моніторингу сприяє підвищенню ефективності господарювання.

2. Екологічність та сертифікація. Враховуючи зростаючий попит на органічну продукцію, підприємства АПК можуть отримати конкурентну

перевагу шляхом дотримання міжнародних екологічних стандартів та отримання відповідних сертифікатів (GlobalG.A.P., HACCP, ISO 22000).

3. Диверсифікація продукції. Розширення асортименту продукції та впровадження нових напрямів виробництва дозволяє підприємствам бути менш залежними від коливань ринку та сезонних факторів.

4. Оптимізація логістики та збуту. Використання ефективних логістичних схем, розвиток електронної комерції та розширення каналів збуту сприяє підвищенню рентабельності підприємств АПК.

5. Державна підтримка та міжнародна співпраця. Використання можливостей державних програм підтримки сільського господарства, а також залучення іноземних інвестицій та співпраці з міжнародними організаціями може суттєво підвищити конкурентоспроможність продукції.

6. Маркетинг та брендинг. Розвиток власного бренду, ефективне просування продукції та застосування сучасних маркетингових інструментів (SMM, SEO, контент-маркетинг) є важливими складовими створення конкурентних переваг.

Формування конкурентних переваг продукції підприємств агропромислового комплексу є комплексним процесом, що вимагає впровадження інноваційних технологій, дотримання міжнародних стандартів, диверсифікації виробництва та ефективного управління ресурсами. У сучасних умовах особливу роль відіграють екологічність продукції, оптимізація логістичних процесів та цифрові технології у маркетингу та виробництві.

Застосування стратегій розвитку конкурентних переваг дозволяє підприємствам АПК не лише зміцнювати свої позиції на внутрішньому ринку, а й активно конкурувати на міжнародному рівні. Важливим фактором є також співпраця з державними та міжнародними інституціями, що сприяє залученню додаткових ресурсів для розвитку галузі.

Загалом, формування стійких конкурентних переваг у сфері АПК є запорукою сталого розвитку підприємств, забезпечення продовольчої безпеки країни та підвищення рівня економічного добробуту суспільства.

Список використаних джерел:

1. Косенко А., Касич А., Лега О., Ареф’єва О. (2023). Вплив управлінських та вартісно-цінових детермінант інтелектуальної власності на конкурентоспроможність підприємства. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки),* (3), 86–92. URL: https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.3.86

2. Розвиток методів формування собівартості та ціни науково-інформаційної продукції в системі менеджменту "розумного підприємства" / О. С. Балан, П. Г. Перерва, С. В. Князь, О. В. Лега // *Енергозбереження.*

Енергетика. Енергоаудит = Energy saving. Power engineering. Energy audit. – 2024. – № 9 (199). – С. 72-81. doi: 10.20998/2313-8890.2024.09.06

3. Перерва П. Г., Лега О. В., Тютюнник С. В., Тютюнник Ю. М. Прибуток як основа фінансової стійкості та стратегічного розвитку підприємства. *Актуальні питання економічних наук*, 2025. № 7. https://doi.org/10.5281/zenodo.14790464

4. Косенко, А., Князь, С., Касич, А., & Лега, О. (2023). Інтелектуальна власність промислових підприємств: проблеми методології, управління та ціноутворення. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки),* (4), 65–71. URL: https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.4.65

5. Лега О. В., Канцедал Н. А., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. (2025). Формування калькуляційних статей собівартості як основи ціноутворення на продукцію лісового господарства. *Актуальні питання економічних наук*, (7). https://doi.org/10.5281/zenodo.14767562

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025